

UNIVERSITETET I TRONDHEIM
NORGES TEKNISKE HØGSKOLE
INSTITUTT FOR FYSIKK

Faglig kontakt under eksamen: P.C.Hemmer

Tlf. 3648

EKSAMEN I FAG 74305 TERMISK FYSIKK

Tirsdag 25. august 1992

kl.0900-1500

Tillatte hjelpemidler: Rottmann: Mathematische Formelsammlung
Barnett and Cronin: Mathematical Formulae
Godkjent kalkulator

Endel formler og konstanter er gitt i eget vedlegg.

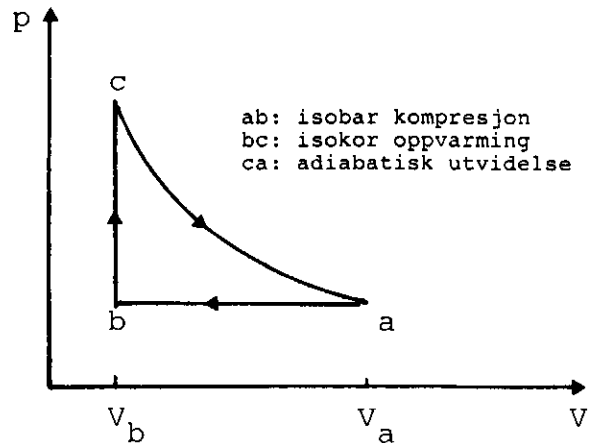
Oppgave 1

En ideell gass gjennomløper den reversible kretsprosessen som er vist i figuren.

De konstante varmekapasitetene C_p ,

C_v , og kompresjonsforholdet

$r = V_a/V_b$, anses kjent.

- a) Uttrykk $U_c - U_a$, forskjellen i indre energi mellom tilstandene c og a, ved temperaturen T_b i punkt b, kompresjonsforholdet og varmekapasitetene.

- b) Vis at prosessens virkningsgrad er gitt ved

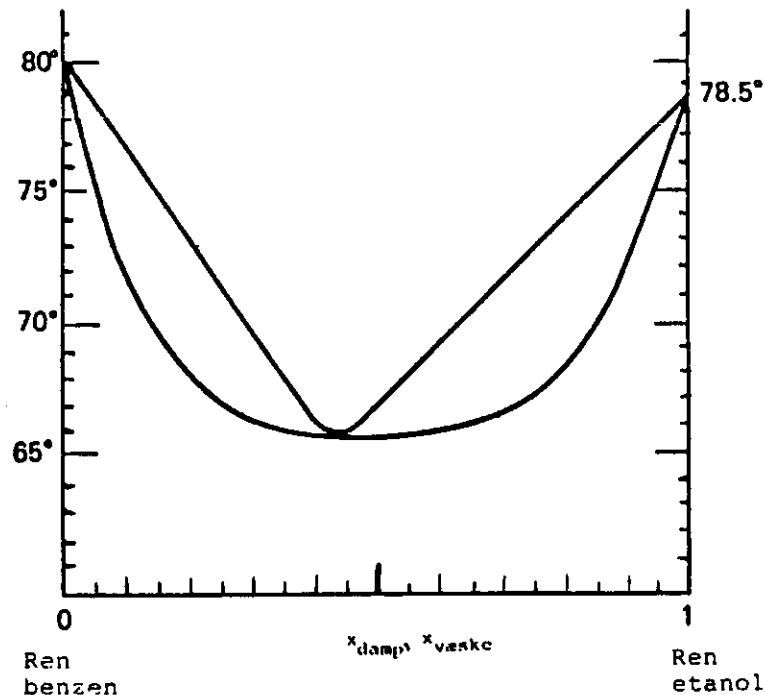
$$\eta = 1 - \gamma \frac{r-1}{r^\gamma - 1},$$

der $\gamma = C_p/C_v$.

- c) Beregn den numeriske verdi av η dersom arbeidssubstansen er en énatomig ideell gass og kompresjonsforholdet er $r = 3$.
- d) Gassens entropiinnhold S_a i tilstand a anses kjent. Finn uttrykk for S_b og S_c , gassens entropi i tilstandene b og c.

Oppgave 2

Fasediagrammet for gass-væske likevekt av en benzen-etanol blanding under atmosfæretrykk er vist i figuren. Temperaturene er angitt i °C, og molbrøkene langs absissegaksen er for etanol.

En væskeblanding av benzen og etanol med molbrøken av etanol lik 0,85 varmes opp i en lukket beholder (med stempel) under atmosfæretrykk.

- a) Ved hvilken temperatur T_1 koker blandingen? Hva sammensetningen (x_1) i dampen når kokingen starter? Hvor høy må temperaturen (T_2) være før all væske er fordampet? Og hva er sammensetningen (x_2) i de siste væskedråpene?
- b) Anta at litt av den første dampen (når kokingen i punkt a begynner) hadde blitt tatt ut og kondensert til væske. Ved hvilken temperatur T_3 vil denne væsken begynne å koke?

Det forventes bare omtrentlige svar, basert på avlesning av diagrammet. Det er ikke nødvendig å begrunne svarene.

Oppgave 3

To identiske partikler med spinn $\frac{1}{2}$ har to énpartikkeltilstander med energier $\epsilon_0 = 0$ og $\epsilon_1 = \epsilon$ tilgjengelige. Temperaturen er

$$T = \frac{\epsilon}{k \ln 2}, \text{ der } k \text{ er Boltzmanns konstant.}$$

- a) Beregn topartikkelsystemets midlere energi $\langle E \rangle_a$ (uttrykt ved ϵ).
- b) Hva blir middelenergien $\langle E \rangle_b$ dersom partiklene ikke er identiske?

Oppgave 4

En kule med radius R er omgitt av en væske med varmeledningsevne κ og opprinnelig med uniform temperatur T_v . (Væsken kan i denne sammenheng anses som uendelig stor, og det forutsettes at en kan se bort fra strømning i væsken).

Kulen varmes opp og holdes på konstant overflatetemperatur T_0 .

- a) Bestem temperaturfordelingen $T(r)$ i væsken etter så lang tid at forholdene kan anses stasjonære.
- b) Finn et uttrykk for effekten P som er nødvendig for å holde kulens temperatur konstant?

VEDLEGG

Noen av nedenforstående formler og konstanter kan vise seg nyttige.

Maxwells hastighetsfordeling: $f(v)dv = \left(\frac{m}{2\pi kT}\right)^{\frac{3}{2}} e^{-mv^2/2kT} 4\pi v^2 dv$

Ved gasstetthet n er antall støt mot vegg pr. tids- og flateenhet lik: $\frac{1}{4} n\langle v \rangle$

Termodynamiske potensialer:

$$H = U + pV$$

$$F = U - TS$$

$$G = U + pV - TS$$

En termodynamisk identitet:

$$dG = V dp - SdT + \sum_i \mu_i dN_i$$

Adiabatisk prosess for ideell gass

$$pV^\gamma = \text{konstant.}$$

Fourier's lov:

$$\vec{j} = -\kappa \nabla T$$

Varmeledningslikningen:

$$\frac{\partial T}{\partial t} = D_T \nabla^2 T$$

Molekylvekt for H_2O er 18.

Avogadros tall:

$$N_A = 6.022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$$

Boltzmanns konstant:

$$k = 1.381 \cdot 10^{-23} \text{ J/K}$$

Gasskonstanten:

$$R = 8.31 \text{ J/K mol}$$

Plancks konstant:

$$h = 6.626 \cdot 10^{-34} \text{ Js.}$$